

Miljöutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket och till vissa lagar som har samband med den (RP 41/2025 rd): Ärendet har remitterats till miljöutskottet för betänkande och till ekonomiutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av
- ekonomiutskottet EkUU 21/2025 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Pasi Kallio, miljöministeriet
- miljöråd Seija Rantakallio, miljöministeriet
- sakkunnig Pinja Laitinen, miljöministeriet
- specialsakkunnig Kari Hämäläinen, justitieministeriet
- industriråd Jyrki Alkio, arbets- och näringsministeriet
- justitieråd Mika Seppälä, högsta förvaltningsdomstolen
- överdomare Riikka Mäki, Vasa förvaltningsdomstol
- direktör Teemu Lehtikainen, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- överdirektör Tommi Muilu, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland
- direktör Kirsi Levä, Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)
- ledande jurist Marko Nurmikolu, Finlands Kommunförbund
- ledande expert Minna Ojanperä, Finlands näringsliv rf
- ledande expert Heidi Lettojärvi, Finsk Energiindustri rf
- miljöexpert Helena Sivula, Skogsindustrin rf
- miljöchef Antti Heikkinen, Finlands naturskyddsförbund rf
- ordförande Marja Nuottajärvi, YVA ry – Ympäristövaikutusten arviointiyhdistys.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- finansministeriet
- sametinget

Betänkande MiUB 8/2025 rd

- Forststyrelsen
- Finlands miljöcentral
- Landskapsförbundet i Södra Savolax
- Finlands Naturpanel
- Steady Energy Oy
- Akava ry
- Gruvindustri rf
- Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- STTK rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Företagarna i Finland rf
- Teknikens Akademiker rf
- Teknologindustri rf
- WWF Finland.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås en lag om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket och ändringar i miljöskyddslagen, vattenlagen, naturvårdslagen, lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, marktäktslagen, bygglagen, gruvlagen, lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor, lagen om förvaltningsdomstolarna, domstolslagen och lagen om högsta förvaltningsdomstolen. Samtidigt upphävs lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden och lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken.

Syftet med propositionen är att i behandlingen av miljöärenden vid det nya Tillstånds- och tillsynsverket genomföra principen om ett enda serviceställe och främja en enhetlig och smidig behandling av tillståndsärenden.

Den nya lagen avses innehålla bestämmelser om samordning av vissa tillståndsförfaranden och om behandling av tillståndsärenden som ingår i de lagar som föreslås bli upphävda.

I den nya lagen tas det också in bestämmelser som gör det möjligt att vid Tillstånds- och tillsynsverket behandla sådana ansökningar enligt naturvårdslagen som gäller undantag från skyddet av arter eller av naturtyper samtidigt med tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen. Det nuvarande förfarandet enligt vilket projekt för grön omställning ges företräde vid behandlingen av miljötillstånd och av tillstånd enligt vattenlagen förlängs till utgången av 2030, och i lagen föreslås en ny bestämmelse om företräde som gäller strategiska projekt som avses i vissa EU-förordningar. Bestämmelserna ska även gälla gemensam behandling av tillstånd. Projekt som getts företräde ska även omfattas av bestämmelser om skyndsamt behandling vid ändringssökande, vilkas giltighetstid i förslaget förlängs till utgången av 2032.

I lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning föreslås vissa andra ändringar som gäller tillämpningsområdet för och innehållet i förfarandet. I naturvårdslagen görs ändringar i fråga om bestämmelserna om bedömning av konsekvenserna för Natura 2000-områden.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

Genom propositionen genomförs vissa bestämmelser i EU-rättsakter som gäller tillståndsförfaranden, särskilt bestämmelserna om utseende av en samordnande myndighet. Tillstånds- och tillsynsverket avses bli den kontaktpunktmyndighet som utses nationellt.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2026 samtidigt som lagstiftningen om reformen av statens regionförvaltning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund

Propositionen har ett nära samband med den pågående regionförvaltningsreformen (RP 13/2025 rd — MiUU 4/2025 rd), där det föreslås att det inrättas ett nytt tillstånds- och tillsynsverk som föreslås få uppgifter också genom denna proposition. Propositionen har också ett nära samband med regeringens proposition med förslag till lagar om tillståndsförfaranden för produktionsanläggningar för förnybar energi (RP 42/2025 rd — MiUB 9/2025 rd). Genom regionförvaltningsreformen inrättas ett nytt statligt tillstånds- och tillsynsverk samt regionala livskraftscentraler. Tillstånds- och tillsynsverket ska ta över merparten av de miljöuppgifter som skötts av regionförvaltningsverken och närings-, trafik- och miljöcentralerna, vilka nu föreslås bli nedlagda. Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen med ändringar och lyfter fram följande aspekter.

Syftet med propositionen är att genomföra målet i regeringsprogrammet för regeringen Orpo att stifta lagar som främjar modellen med ett enda serviceställe. Behandlingen av miljöärenden vid det nya Tillstånds- och tillsynsverket främjar genomförandet av modellen och också en enhetlig och smidig behandling av tillståndsärenden. När modellen omsätts i praktiken ska de viktigaste miljörelaterade tillståndsförfarandena, såsom uppgifterna enligt miljöskyddslagen, vattenlagen, naturvårdslagen och lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning skötas vid en myndighet, och de tillstånd som hänför sig till dem ska sökas på ett ställe via ett elektroniskt ärendehanteringssystem. Det nya Tillstånds- och tillsynsverket ska försöka främja smidiga processer och se till att de utredningar som behövs i anslutning till tillståndsförfarandet sammanställs.

Utskottet har konsekvent understött utvecklingen av lagstiftningen och betonat att det en centralisering av verksamheten till en enda riksomfattande miljömyndighet kan ge funktionella och processuella fördelar. Utskottet har ansett det vara ett centralt krav att åtgärderna för att göra förvaltningen smidigare inte får äventyra en hög miljöskyddsnivå och att medborgarnas rätt att delta i beslut som gäller miljön tryggas. Utskottet anser att propositionen är välkommen och förenlig med utskottets långsiktiga linje. Också ekonomiutskottet välkomnar propositionen och betonar betydelsen av att servicen tillhandahålls vid ett enda serviceställe. Detta med tanke på företagets konkurrenskraft och projektet som helhet. För att det ska kunna genomföras är det viktigt att det finns dels ett genomförandeprojekt, där modellen med ett enda serviceställe integreras i verksamhetsmodellerna inom miljöbranschen, dels digitala lösningar i anslutning till detta.

I propositionen föreslås det att det stiftas en ny lag om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket (lagförslag 1). Den föreslagna lagen ersätter den gällande lagen om be-

Betänkande MiUB 8/2025 rd

handling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken (898/2009), som avses bli upphävd i och med reformen. Motsvarande bestämmelser från den upphävda lagen föreslås bli införda i den nya lagen i fråga om sakkunskapen vid behandlingen av ärenden, företräde för vissa tillståndsansökningar och sammansättning vid avgörande. Dessutom föreslås lagen få bestämmelser som bidrar till att styra Tillstånds- och tillsynsverkets verksamhet som ny myndighet och som gäller proaktiv styrning och myndigheternas samverkan, elektronisk kommunikation, uppskattning av handläggningstiderna, gemensam behandling av vissa miljörelaterade tillstånd och samordning av vissa tillståndsärenden, företräde för grön omställning samt kontaktpunktmyndighet enligt EU-rättsakterna.

Genom att statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter som gäller miljön samlas vid Tillstånds- och tillsynsverket skapas förutsättningar för ett mer kundorienterat, smidigt, kostnadseffektivt och enhetligt genomförande av uppgifterna än för närvarande. Modellen med ett riksomfattande ämbetsverk gör det också möjligt att rikta resurserna flexiblare och i större utsträckning än för närvarande specialisera sig på de sakområden som behövs vid respektive tidpunkter. I miljöuppgifter behövs det en riksomfattande myndighet för att garantera att tillståndsuppgifterna sköts på behörigt sätt och att miljöns tillstånd inte försämras.

En central utgångspunkt i propositionen är att lägga vikt vid proaktiv styrning, som bedöms ha stor betydelse till exempel för ett smidigt prioriteringsförfarande, stärkande av den gemensamma behandlingen, behovet av samordning eller komprimerande av MKB-förfarandet i praktiken. Det föreslås också att det i lagen om behandling av miljöärenden tas in bestämmelser om Tillstånds- och tillsynsverkets proaktiva styrning och samarbete samt anknytande sakkunskap. Syftet med bestämmelsen om proaktiv styrning och samverkan är att belysa behovet av att i ett inledande skede identifiera och styra de centrala frågor som anknyter till beredningen och behandlingen av miljöärenden så att de bedömningar, utredningar och andra behövliga uppgifter som krävs för olika projekt, åtgärder och planer ska kunna behandlas på ett enhetligt, flexibelt och smidigt sätt. Även ekonomiutskottet anser i sitt utlåtande att det är av avgörande betydelse för att målen för reformen ska nås att den proaktiva styrningen och samverkan fungerar i praktiken.

Utskottet betonar att när ett enhetligt riksomfattande ämbetsverk inrättas är det samtidigt viktigt att säkerställa att tillräcklig uppmärksamhet fästs vid kännedomen om de lokala förhållandena och de regionala särdragen. I propositionen har de regionala aspekterna beaktats till exempel i bestämmelserna om den sakkunskap som behandlingen av ärenden kräver (4 § i lagförslag 1) och i bestämmelserna om sammansättning vid avgörande (13 § i lagförslag 1). Till exempel vid bedömningen och tillämpningen av den sakkunskap som ärendets art kräver ska man vid behov också fästa uppmärksamhet vid projektets eller verksamhetens placering. På motsvarande sätt är det nödvändigt att i den proaktiva styrningen beakta till exempel regionala särdrag, såsom placeringen av ett projekt eller en verksamhet i ett område som kräver särskild kompetens eller särskilda utredningar. Utskottet betonar att även om det nya Tillstånds- och tillsynsverket är riksomfattande och främjar en enhetlig behandling, är det samtidigt multilokalt och beaktar också de regionala särdragen.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

Reform av administrativa förfaranden

Förslagen i propositionen gäller i huvudsak bestämmelser om en enhetlig och smidig behandling av miljöärenden och tillståndsförfaranden. Syftet är att förbättra beredningen och behandlingen av miljörelaterade ärenden genom att stärka såväl myndighetens proaktiva styrning och samarbete som en bred sakkunskap i beslutsfattandet. Ändringarna gäller procedurbestämmelserna. Det föreslås inga ändringar i de materiella bestämmelserna om miljö och naturvård. I samband med reformen har det också fastställts att det i myndigheternas behörighet inte görs andra tvingande ändringar än de som reformen medför. Förslagen ändrar inte uppgiftsfördelningen mellan staten och kommunerna i miljöfrågor.

Utskottet betonar att bestämmelserna om en god miljöstatus förblir oförändrade, även om man genom snabbare och smidigare tillståndsprocesser strävar efter en snabb behandling av projekt för omställning till ren energi ur projektaktörernas synvinkel. Genomförandet av reformen avgör i praktiken i stor utsträckning hur väl man de facto lyckas uppnå målet att göra tillståndsförfarandena smidigare. För att locka investeringar i omställningen till ren energi har en smidig behandling av tillstånd indirekt också en mer omfattande inverkan på miljöns tillstånd och på takten i utvecklingen mot koldioxidsnålhet. Med avseende på miljökonsekvenserna bedöms Tillstånds- och tillsynsverket främja tydliga tillståndsförfaranden, stärka sakkunskapen och en enhetliga behandling av miljörelaterade uppgifter och utredningar, vilket indirekt också främjar en bättre bedömning av miljökonsekvenserna och kan bidra till att säkerställa ett högklassigt miljöskydd.

Tidsfrister

Ett sätt att främja smidig tillståndsprocess är att föreskriva om tidsfrister inom vilka myndigheten ska behandla tillståndsansökan. Det är inte ändamålsenligt att fastställa en gemensam tidsfrist för alla projekt på grund av betydande variationer i projektens storlek och karaktär. EU-lagstiftningen har under de senaste åren tagit in bestämmelser om tidsfrister, som delvis grundar sig på förordningar och är direkt tillämpliga utan något nationellt handlingsutrymme. Detta har ändrat vår lagstiftningstradition, där det inte tidigare har varit brukligt att föreskriva om tidsfrister vid sidan av förvaltningslagens bestämmelser om behandling utan dröjsmål.

I propositionen föreslås det i fråga om behandlingstiderna en helhet som anses ändamålsenlig och som innehåller flera bestämmelser av olika grad med olika bindande verkan. I fråga om alla tillståndsärenden blir det obligatoriskt att bedöma behandlingstiden och uppdatera den, om tidtabellen ändras avsevärt. En separat tidsfrist på 12 månader gäller företrädesprojekt för den gröna omställningen. Den tredje helheten är projektspecifika och direkt förpliktande tidsfrister som härrör från EU-lagstiftningen.

Enligt 7 § 4 mom. i lagförslag 1 är behandlingstiden för en tillståndsansökan som gäller företräde för den gröna omställningen 12 månader. I den gällande lagen ingår tidsfristen i propositionsmotiven, men nu föreslås det att detta ska föreskrivas på lagnivå. Praxis har visat att behandlingstiden på 12 månader är realistisk och att tillståndsbehandlingen kan gå snabbare än så. Utskottet föreslår vissa tekniska preciseringar i paragrafen, enligt det som sägs i detaljmotiven.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

I 35 § i naturvårdslagen (lagförslag 6) föreslås det att tidsfristen för myndighetens utlåtande i fråga om Naturabedömningar förkortas från 6 till 3 månader. Med tanke på målet att främja smidiga förfaranden är den kortare tidsfristen motiverad och tydlig för sökanden. Det riksomfattande utnyttjandet av Tillstånds- och tillsynsverkets sakkunskap och kompetens samt effektiviseringen av de interna rutinerna möjliggör en smidigare utlåtandeförfarande. En kortare tidsfrist försämrar inte kvaliteten på utlåtandena, eftersom hela ämbetsverkets kompetens kan utnyttjas på ett sakligt och regionalt ändamålsenligt sätt. En tydlig tidsfrist för att lämna utlåtande är till nytta för alla parter.

Det är motiverat att förkorta tidsfristen också för att antalet utlåtanden minskar i och med regionförvaltningsreformen. I situationer där Tillstånds- och tillsynsverket självt är en i momentet avsedd myndighet som beviljar tillstånd eller godkänner planen finns det inte längre något internt utlåtandeförfarande inom verket. Detta är ändamålsenligt och motiverat. Utskottet framhåller att de väsentliga aspekterna trots det i enlighet med propositionen i princip ska dokumenteras skriftligt inom ämbetsverket. På så sätt säkerställs det att de lagstadgade förutsättningar som gäller tillstånd och andra ärenden uppfylls. Exempelvis ändamålsenligheten i Natura 2000-bedömningar och eventuella aspekter som gäller brister i bedömningarna kommer att integreras i sin helhet i beslutsfattandet och också kunna verifieras i efterhand, även vid ändringssökandet.

Företräde för projekt för grön omställning

Det föreslås att temporärt företräde (7 §) för vissa projekt för grön omställning som föreskrivs i lagen om behandling av miljöärenden ska gälla till utgången av 2030 i stället för nuvarande 2026. Det föreslås att det ska föreskrivas om en maximitid på 12 månader för företrädesförfarandet. Företräde tillämpas enligt 7 § på tillståndsärenden enligt miljöskyddslagen och vattenlagen samt på tillståndsärenden som avgörs i samband med dem vid gemensam behandling enligt 9 §. Tillståndsärendena tar hänsyn till principen om att inte orsaka betydande skada. Företräde ges med stöd av 7 § 1 mom., precis som enligt den gällande lagen, för följande anläggningar eller verksamheter: projekt som främjar förnybar energi, elektrifieringsprojekt för att ersätta användningen av fossila bränslen eller råvaror inom industrin, framställning och utnyttjande av väte, avskiljning, utnyttjande och lagring av koldioxid, tillverkning, tillvaratagande och återanvändning av ackumulatormaterial, samt ackumulatorfabriker.

Utöver dessa föreslår regeringen att det gällande företrädesförfarandet för den gröna omställningen utvidgas till att gälla också serverhallar, dvs. datacentraler, vars spillvärme till största delen utnyttjas. Den betydande värmemängd som uppstår i serverhallarnas verksamhet kan utnyttjas till exempel som fjärrvärme och samtidigt ersätta fossil eller annan fjärrvärmeproduktion som baserar sig på förbränning. Argumentet för att datacentraler ska läggas till är att det med hjälp av spillvärme är möjligt att främja utsläppsfriheten för fjärrvärme och därigenom uppnåendet av kommunernas klimatmål. Ett tillägg jämfört med den nuvarande regleringen är att företräde kan också sökas av den som ansöker om tillstånd för ett kärnkraftverk. Utskottet välkomnar den här utökade räckvidden. Det är motiverat att utvidga bestämmelserna om företräde till datacentraler och kärnkraftverk med beaktande av målet att främja grön och ren omställning samt erfarenheterna hittills av det gällande företrädet.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

Samtidigt förlängs giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om skyndsam behandling av besvär som anförts över beslut som meddelats vid företrädesförfarandet till utgången av 2032. Den skyndsamma behandlingen av besvärshandlingarna ska i fortsättningen också gälla ärenden som behandlats i företrädesförfarandet för strategiska projekt enligt EU-förordningarna. Enligt uppgifter till utskottet har förlängningen av det temporära företrädesförfarandet inga nämnvärda konsekvenser för förvaltningsprocessen. Hittills har det funnits relativt få projekt vid förvaltningsdomstolarna och i högsta förvaltningsdomstolen bara ett fåtal under de senaste tre åren.

Utskottet noterar att många projekt för grön omställning och kritiska mineraler med stöd av EU-lagstiftningen redan har garanterats företräde vid tillståndsbehandlingen och när ändring söks. Utskottet hänvisar till sitt tidigare betänkande (MiUB 3/2025 — RP 211/2024 rd) och påminner om behovet av att kontinuerligt bedöma myndigheternas resurser i förhållande till antalet tillståndsansökningar. Detta dels för att resurserna ska räcka till för att få faktiskt företräde, dels för att behandlingen av tillstånd för andra projekt inte ska fördröjas oskäligt mycket på grund av detta. Hittills har situationen varit god, men det är svårt att bedöma resursbehovet från och med 2026.

Utvidgning av gemensam behandling

I propositionen föreslås det att den gemensamma behandlingen av vissa miljötillstånd utvidgas (9 och 10 § i lagförslag 1). En utvidgning av den gemensamma behandlingen är ett av propositionens centrala förslag och baserar sig också på regeringsprogrammet. Med detta avses att tillståndsansökningar som omfattas av Tillstånds- och tillsynsverkets behörighet i fråga om undantag som gäller samma projekt eller verksamhet enligt miljöskyddslagen, vattenlagen och naturvårdslagen behandlas av en enda myndighet, genom ett enda beslut och omfattas av ett enda ändringssökande. Utvidgningen av den gemensamma behandlingen förutsätter samtidigt att bestämmelserna om ändringssökande preciseras särskilt när en ansökan om undantag enligt naturvårdslagen omfattas av gemensam behandling. Bestämmelser om förfarandet vid gemensam behandling och om besvär rätt föreslås i lagen om behandling av miljöärenden (11 § i lagförslag 1). Bestämmelsen behövs för att grunden för bestämmande av besvär rätten ska vara tydlig i fråga om ärenden som avgjorts vid gemensam behandling.

Konsekvenserna av att den gemensamma behandlingen utvidgas hänför sig i första hand till undantag enligt naturvårdslagen, eftersom gemensam behandling av tillstånd enligt miljöskyddslagen och vattenlagen redan är etablerad praxis och till denna del föreslås inga betydande ändringar i regleringen. Det bör dock påpekas att även när det gäller miljöskyddslagen och vattenlagen utvidgas tillämpningsområdet något och omfattar i princip vid sidan av verksamhet som orsakar risk för förorening av vatten även andra potentiella anmälningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen som gäller samma verksamhet eller projekt, om inte gemensam behandling ska anses onödig. Utskottet understöder förslaget, även om utvidgningen enligt bedömningar dock inte medför någon betydande förändring jämfört med nuläget. Premisserna för gemensam behandling kan bedömas redan innan ansökningarna anhängiggörs, exempelvis i samband med den proaktiva styrning och samverkan som avses i 3 § i lagförslag 1. I vissa situationer är det eventuellt inte nödvändigt eller motiverat att behandla tillståndsansökningar enligt olika lagar samtidigt, men med tanke på förutsägbarheten och smidigheten i tillståndsförfarandet är det bra att identifiera detta i ett så tidigt skede som möjligt. Även om avsikten är att tillståndsansökningar

Betänkande MiUB 8/2025 rd

som gäller samma verksamhet eller projekt i princip ska behandlas och avgöras gemensamt behöver det ses till att förfarandet blir ändamålsenligt och tillräckligt flexibelt.

En utvidgning av möjligheten till gemensam behandling jämfört med nuläget bedöms i princip inte medföra några utmaningar i en situation där Tillstånds- och tillsynsverket är tillståndsmyndighet. Ett bredare tillämpningsområde kan tvärtom göra det lättare att greppa projektens miljökonsekvenser. Å andra sidan bör det noteras att vid gemensam behandling avgörs endast två olika tillstånd genom ett enda beslut. Till denna del måste man inse att om tillstånden gäller mycket omfattande projekthelheter, kan upphävandet av tillståndsbeslutet i ett sekundärt ärende till följd av ändringssökande leda till att också det andra omfattande tillståndsärendet upphävs. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska gemensam behandling dock inte iakttas, om det av särskilda skäl ska anses onödigt. Utskottet anser dock att målet att utvidga den gemensamma behandlingen är viktigt med tanke på smidigare behandling. Utvidgningen av tillämpningsområdet har ansetts vara motiverad för att genomföra modellen med ett enda serviceställe och ett enda beslut, även om detta i vissa situationer kan leda till delvis oklara tolkningssituationer. Om det i praktiken till denna del uppstår oklarhet, bör regleringen eller anvisningarna preciseras.

Sakkunniga har lyft fram den möjliga tolkningen att tillståndsansökningar som gäller samma verksamhet eller projekt enligt miljöskyddslagen och vattenlagen och tillståndsansökningar som gäller samma verksamhet eller projekt och som hör till kommunens behörighet kan anses bli överförda från kommunen till Tillstånds- och tillsynsverket för behandling i och med bestämmelserna om gemensam behandling i 9 §. Utgångspunkten för den föreslagna lagen har dock varit att det inte föreslås några ändringar i de behöriga myndigheterna för tillstånden. Syftet med bestämmelserna i 9 § 3 mom. är att möjliggöra gemensam behandling i sådana marktäcksprojekt som förutsätter att den statliga tillståndsmyndigheten har behörighet i enlighet med miljöskyddslagstiftningen. Till denna del föreslås således ingen ändring i rättsläget. Utskottet anser att tillämpningen av lagen bör följas upp också till denna del och vid behov preciseras senare. Utskottet föreslår vissa tekniska preciseringar i 9 §, enligt det som sägs i detaljmotiven.

I propositionen föreslås det att den gällande samordningslagen upphävs. Lagen är ett centralt och identifierat utvecklingsobjekt för bestämmelserna om miljörelaterade tillståndsförfaranden och genomförandet av samservicemodellen. Den har tillämpats på endast ett tillstånd efter ikraftträdandet.

Utveckling av genomförandet av MKB-förfarandet

Under beredningen av propositionen har det framgått att den administrativa börda som förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, MKB-förfarandet, utgör i praktiken har blivit okontrollerbart stor. Även under sakkunnigutfrågningen i utskottet lyftes det särskilt fram att omfattningen av bedömningsprogrammen och miljökonsekvensbeskrivningarna, liksom också detaljnivån för de uppgifter som krävs vid MKB-förfarandet, har ökat under de senaste tio åren och i synnerhet under de allra senaste åren. Miljökonsekvensbedömningarnas och miljökonsekvensbeskrivningarnas omfattning har ökat och noggrannhetsnivån på de uppgifter som krävs vid MKB-förfarandet har ökat i den grad att det har bedömts att kraven på utredningar inte längre står i rätt proportion till de betydande miljökonsekvenser som MKB-lagen förutsätter.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

Utskottet noterar att den gällande lagstiftningen möjliggör, och att den ändring som gjordes vid revideringen av MKB-lagen 2017 rentav förutsätter, att bedömningen inriktas på betydande miljökonsekvenser, men att ändringen i praktiken inte har lett till avgränsningar av MKB-beskrivningarnas innehåll på avsett sätt. I propositionen föreslås ändringar i de krav på MKB-programmets innehåll som föreskrivs i MKB-förordningen. Detta för att åtgärda det utvidgade innehållet i MKB-programmen och MKB-beskrivningarna och den alltför höga noggrannhetsnivå som avkrävs MKB-utredningarna. MKB-förfarandet utvecklas också inom ramen för genomförandeprojektet för ett enda serviceställe. Syftet med projektet är att utveckla och göra MKB-förfarandet innehållsmässigt smidigare samt att utveckla rutinerna för MKB-uppgifterna vid Tillstånds- och tillsynsverket. Utgångspunkten för utvecklingsarbetet är en bättre inriktning av MKB-förfarandet på sannolikt betydande miljökonsekvenser, framför allt utveckling av MKB-programfasen samt utveckling av styrningen av MKB-förfarandet och den riksomfattande samordningen. I projektet förnyas kontaktmyndighetens stödmaterial och utarbetas en ny MKB-guide för de projektansvariga, de konsulter som gör miljökonsekvensbedömningar och de aktörer som deltar i MKB-förfarandet. Vid utarbetandet av materialet hörs också intressentgrupperna.

Ekonomiutskottet konstaterar i sitt utlåtande att propositionen inte innehåller några klara lösningar för att begränsa MKB-förfarandets innehåll i sak. Vid avgränsningen av exakthetsnivån i fråga om de utredningar som krävs stöder sig man på administrativ styrning i och med det nya Tillstånds- och tillsynsverket. Ekonomiutskottet anser det viktigt att göra en heltäckande bedömning av samordningen av förfarandena och utvecklingsbehoven också i fortsättningen. Miljöutskottet anser i likhet med ekonomiutskottet att det är mycket viktigt att utveckla MKB-förfarandet, eftersom ingen har något intresse av att förfarandet okontrollerat sväller ut, varken verksamhetsutövarna, invånarna eller miljöorganisationerna. Kraven i MKB-förfarandet ska stå i rätt proportion till eventuella miljökonsekvenser och den administrativa börda och nytta som bedömningen medför. Onödigt omfattande utredningar kan också ge allmänheten en missvisande bild av vilka omständigheter som de facto beaktas i tillståndsförfarandena. Utskottet anser det viktigt att miljöministeriet har vidtagit åtgärder för att i enlighet med bestämmelsen rikta förfarandet till sannolikt betydande miljökonsekvenser¹

Samordning av tillståndsförfarandet och MKB-förfarandet

Den projektansvarige kan i enlighet med 3 § i MKB-lagen till kontaktmyndigheten ta initiativ till att ett bedömningsförfarande inleds också utan ett beslut som avses i 3 mom. I sådana fall ska en i 8 § avsedd förhandsöverläggning anordnas innan programmet för miljökonsekvensbedömning lämnas till kontaktmyndigheten. Vid behov kan kontaktmyndigheten vid förhandsöverläggningen hänvisa projektet till det beslutsförfarande som avses i 3 mom. Utskottet betonar att det är fråga om sökandens initiativrätt, men att den behöriga myndigheten fortfarande har rätt att bestämma om förfarandet lämpar sig för projektet. För att förtydliga detta föreslår utskottet att 3 § i lagförslag 7 preciseras på det sätt som anges i detaljmotiveringen.

---

¹ Till stöd för utvecklingsprojektet för miljökonsekvensbedömningen har det gjorts en utredning om omfattningen och exaktheten hos handlingarna i miljökonsekvensbedömningen (Ismo Pölönen och Heikki Salonen), där lägesbilden av MKB-handlingarnas nuläge har preciserats med kvantitativa och kvalitativa undersökningsmetoder. Avsikten är att utredningen i framtiden ska kunna upprepas för att mäta hur målet att fokusera på utredningar med ändamålsenliga miljökonsekvenser har uppnåtts. Utredningen utkommer i serien Miljöministeriets publikationer i början av juni.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

I propositionen föreslås det att samordningen av tillståndsförfarandet och MKB-förfarandet utvidgas så att tillämpningsområdet för MKB-beskrivningen och det gemensamma hörandet om tillståndsansökan utvidgas till att gälla alla projekt som avgörs av Tillstånds- och tillsynsverket. Enligt 22 a § i MKB-lagen ska den projektansvarige lägga fram ett initiativ om gemensamt hörande till kontaktmyndigheten innan MKB-förfarandet inleds, och saken behandlas under en förhandsöverläggning. Kontaktmyndigheten och tillståndsmyndigheten kan komma överens om gemensamt hörande i enlighet med 5 § i MKB-lagen.

Utskottet noterar att bestämmelsen är avsedd att tillämpas framför allt på ändringar av projekt och sådana nya projekt där planeringsläget är ostridigt, miljökonsekvenserna under kontroll och alternativen få. I praktiken är det möjligt att genomföra gemensamt hörande endast i fråga om sådana projekt där tillståndsansökan blir klar samtidigt som miljökonsekvensbeskrivningen och där det är möjligt att välja ett alternativ för genomförandet av projektet i beskrivningen. Om det ordnas ett gemensamt hörande om beskrivningen och tillståndsansökan är tidsfristen för framförande av åsikter 45—60 dagar. Myndigheten ska fastställa en projektspecifik tid för hörande. Men vid gemensamt hörande är tiden dock alltid minst 15 dagar längre än minimitiden för hörande vid ett sedvanligt MKB-förfarande.

Det är möjligt att inkludera alternativ och bedömningar även i projekt där gemensamt hörande tillämpas. Den projektansvarige kan utreda och bedöma miljökonsekvenserna av alternativen under MKB-förfarandet och de aktörer som deltar i MKB-förfarandet kan ta ställning till dem i samband med hörandet om programmet för miljökonsekvensbedömning och när de yttrar sig om konsekvensbeskrivningen. Som det konstateras ovan måste den projektansvarige vid utarbetandet av konsekvensbeskrivningen välja ut ett alternativ för vilket tillståndsansökan görs upp.

Skillnaden jämfört med ett förfarande där hörandena genomförs separat är att kontaktmyndighetens motiverade slutsats om projektets betydande miljökonsekvenser inte är tillgänglig när man yttrar sig om tillståndsansökan. Den projektansvarige kan inte heller beakta innehållet i den motiverade slutsatsen vid beredningen av tillståndsansökan. Den motiverade slutsatsen, som också ska innehålla en sammanfattning av utlåtandena och åsikterna om miljökonsekvensbeskrivningen, ska dock enligt 26 § i MKB-lagen beaktas när tillståndsärendet avgörs. Utskottet understöder förslaget att föreskriva om möjlighet till gemensamt hörande.

Sammansättning vid avgörande

I 12 § i lagförslag 1 finns det bestämmelser om sammansättning vid avgörande. Den föreslagna bestämmelsen liknar 3 § i den gällande lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. Enligt det föreslagna 12 § 2 mom. ska avdelningschefen för miljöavdelningen vid Tillstånds- och tillsynsverket eller någon annan tjänsteman vid avdelningen som avdelningschefen förordnat avgöra ärenden i en sammansättning med en enda avgörare. Till denna del motsvarar paragrafen i stor utsträckning den gällande lagen. Enligt 3 § 3 mom. i den gällande lagen ska chefen för ansvarsområdet bestämma sammansättningen vid avgörandet av ärendet och utser vid behov en ordförande för sammansättningen. Enligt 12 § 4 mom. i lagförslaget ska avdelningschefen för miljöavdelningen vid Tillstånds- och tillsynsverket eller någon annan tjänsteman vid avdelningen som avdelningschefen har förordnat bestämma sammansättningen vid avgörandet av ärendet och vid behov utse en ordförande för sammansättningen. Enligt den fö-

Betänkande MiUB 8/2025 rd

reslagna bestämmelsen kan således också någon annan tjänsteman vid avdelningen som avdelningschefen förordnat bestämma sammansättningar för avgörande, vilket avviker från nuläget.

Det föreslagna 12 § 4 mom. om att inte bara avdelningschefen vid Tillstånds- och tillsynsverkets miljöavdelning utan också någon annan tjänsteman vid avdelningen som avdelningschefen förordnat ska kunna bestämma sammansättningen har enligt uppgift större räckvidd än den gällande bestämmelsen. Detta är avsiktligt och orsaken är att det nya Tillstånds- och tillsynsverket är ett betydligt större ämbetsverk än regionförvaltningsverken. Därför är avdelningschefen ensam inte nödvändigtvis en lämplig aktör när det gäller att bestämma sammansättningen, utan det är nödvändigt att han eller hon kan delegera ärendet till en annan tjänsteman. Närmare bestämmelser om detta kan också utfärdas i ämbetsverkets och/eller avdelningens arbetsordning.

Utskottet anser att det är förenligt med den grundläggande riktlinjen att den föreslagna regleringen i stor utsträckning motsvarar den gällande regleringen. Det är också viktigt att frågan vid behov kan preciseras exempelvis genom arbetsordningen. I sitt utlåtande till förvaltningsutskottet om regionförvaltningsreformen (MiUU 4/2025 rd — RP 13/2025 rd) underströk utskottet att vissa aspekter som är viktiga att beakta vid utarbetandet av miljöavdelningens arbetsordning hänförs sig exempelvis till hur och med vilken exakthet arbetsordningen i olika ärenden föreskriver om beslutanderätten och dess tillhörighet till en tjänst eller uppgift vid interimistiskt förordnande. Det finns också i den nya förvaltningsstrukturen särskilda förväntningar på att beslutsfattandet är rättvist och oavhängigt, i synnerhet därför att det i miljörelaterade tillståndsärenden och andra ärenden inte är fråga om ett tvåpartsförhållande (dvs. den myndighet som fattat beslutet och en enskild part), utan om ordnande av verksamhetsutövarens och de skadelidandes inbördes rättsliga ställning och rättsförhållanden. I allmänhet är det också fråga om ett flerpartsförhållande, varvid ärendena ofta är omfattande och komplicerade. Å andra sidan måste regleringen vara flexibel för att avgörandet av enkla ärenden inte ska vara onödigt stelbent administrativt sett. Utskottet ser det också som viktigt att uppkomsten av praxis följs upp och att behovet av exakta bestämmelser bedöms när den massiva förvaltningsreformen har inletts.

Resurser

Sakkunniga har på bred front lyft fram behovet av att trygga tillräckliga resurser för förvaltningsreformen. Utskottet ser det som mycket viktigt att regeringen vid ramförhandlingarna den 23 april 2025 i samband med planen för de offentliga finanserna för 2026—2029 har kommit överens om att garantera tillräckliga resurser för den nya tillståndsmyndigheten när denna inrättas. Resursbehoven avses bli avgjorda genom att kostnadsmotsvarigheten för den avgiftsbelagda miljö- och vattenhushållningstillstånden höjs, vilket beräknas ge verket ytterligare avgiftsinkomster. När Tillstånds- och tillsynsverket inleder sin verksamhet bedöms det dock behövas ett tidsbegränsat tilläggsanslag särskilt 2026—2027 för att säkerställa tillståndsförfarandets funktionsförmåga, kontaktpunktmyndighetens verksamhet och en smidig fortsättning av förfarandet med företräde. Behovet av tilläggsanslag har i regeringens proposition uppskattats till 4,1 miljoner euro för 2026 och 5,1 miljoner euro för 2027. Regeringen säkerställer att Tillstånds- och tillsynsverket har tillräckliga resurser och tilläggsfinansiering i samband med budgeten med beaktande av situationen för höjning av kostnadsmotsvarigheten och dess uppskattade konsekvenser.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

När det gäller den proaktiva styrningen har det vid beredningen av propositionen identifierats en fråga om i vilken mån det är fråga om så kallad normal avgiftsfri rådgivning och till vilken del det är fråga om myndighetens andra eventuellt avgiftsbelagda uppgifter som går längre än så. Miljöministeriet tillsatte den 28 mars 2025 en arbetsgrupp med uppgift att utreda grunderna och villkoren för avgiftsbelagda tjänster i fråga om Tillstånds- och tillsynsverkets uppgifter som går ut på proaktiv styrning och samverkan kring miljörelaterade tillstånd.

Beslutet vid ramförhandlingarna om kostnadssamband i förfarandena för miljö- och vattenushållningstillstånd kommer att öka företagets kostnader eftersom tillståndsavgifterna kommer att höjas. På grund av tidtabellen har dessa konsekvenser inte kunnat bedömas närmare i samband med denna proposition. Utskottet hänvisar till sitt utlåtande om regionförvaltningsreformen (MiUU 4/2025 rd) och påpekar att det vid bedömningen av avgiftsgrunderna är viktigt att beakta att avgiften är skälig i förhållande till de miljötillståndsskyldigas mycket varierande betalningsförmåga. Till exempel har en stor industrianläggning både verksamhet och betalningsförmåga i helt annan skala än en miljötillståndsskyldig jordbruksföretagare som ofta kan jämföras med en privatperson. Också när det övervägs avgifter för den proaktiva styrningen ska avgiftsnivån beroende på sökanden fastställas så att möjligheter inte lämnas outnyttjade på grund av avgiften. Detta skulle belasta myndighetens resurser vid behandlingen då tillståndsansökan är av lägre kvalitet.

Utskottet betonar att det nya tillstånds- och tillsynsverk som inrättas vid regionförvaltningsreformen i princip effektivt och enhetligt kan fungera som riksomfattande tillstånds- och tillsynsmyndighet och kontaktpunktmyndighet enligt EU-lagstiftningen samt stärka den proaktiva styrningen och rådgivningen för att göra själva tillståndsförfarandet smidigare. Den administrativa reformen tjänar således effektivare än den nuvarande förvaltningsstrukturen möjligheterna att effektivt genomföra också de skyldigheter som följer direkt av EU-lagstiftningen. Utskottet betonar att särskilt resurserna till Tillstånds- och tillsynsverket, personalutbildningen och intressentgruppernas delaktighet är centrala faktorer för att genomförandet av reformen ska lyckas. Det är viktigt att följa konsekvenserna av den omfattande reformen och samtidigt aktivt bedöma också resursernas tillräcklighet.

Utveckling av elektronisk kommunikation

Som ett led i projektet för samservicetjänster utvecklas digitala tjänster. Fungerande elektroniska system är en central förutsättning för att uppnå smidighet och enhetlighet i behandlingen av miljöärenden samt för att genomföra förslagen i propositionen. Förslagen om utveckling av elektronisk kommunikation gäller också en större helhet än propositionen.

Bestämmelsen om elektronisk kommunikation (5 § i lagförslag 1) motsvarar i stor utsträckning till exempel de nuvarande bestämmelserna i miljöskyddslagen och vattenlagen, men den beaktar Tillstånds- och tillsynsverkets samlade uppgifter och den pågående digitala reformen. Utvecklingen av miljöförvaltningens digitala teknik är ett centralt mål, men till alla delar är de elektroniska ärendesystemen eller plattformarna sannolikt inte färdiga i början av 2026, så det behövs flexibilitet också i bestämmelserna. Att utnyttja elektroniska plattformar vid Tillstånds- och tillsynsverket är dock ett centralt mål.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

Fortsatt utveckling av lagstiftningen

Regionförvaltningsreformen och den reform som gäller samservicejänster har skapat en ny ram som främjar kompetent och smidig behandling av tillståndsansökningar. En mer omfattande utveckling av miljölagstiftningen förutsätter dock en sådan grundlig bedömning av de miljörelaterade substanslagarna som förståeligt nog inte har varit möjlig i detta sammanhang. Utvecklingen styrs starkare än tidigare också av den nya EU-regleringen, som delvis är direkt tillämplig och ålägger tvingande skyldigheter att ordna administrativa förfaranden som inte begränsar sig till endast en substanslag. Utskottet anser att en eventuell harmonisering av olika bestämmelser om miljöförfaranden på längre sikt är ett välkommet, om än krävande, mål.

Avslutningsvis

Utskottet hänvisar till sina betänkanden i frågan (MiUB 14/2024 rd — RP 196/2024 rd och MiUB 3/2025 rd — RP 211/2024 rd) och fäster uppmärksamhet vid att flera typer av projekt för grön omställning och kritiska mineraler med stöd av EU-lagstiftningen har tillerkänts företräde vid tillståndsbehandlingen och vid sökande av ändring. Förfarandet med företräde i tillståndsbehandlingen grundar sig helt befogat på behovet av att lösgöra sig från rysk energi, till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, och samtidigt främja den gröna omställningen genom införande av förnybara energikällor. Samtidigt måste man dock kontinuerligt bedöma myndigheternas resurser i förhållande till antalet tillståndsansökningar, dels för att resurserna ska vara tillräckliga för att projekten faktiskt ska kunna ges företräde, dels för att tillståndsbehandlingen för andra projekt inte ska fördröjas oskäligt. Genomförandet av reformen avgör i praktiken i stor utsträckning hur väl man de facto lyckas uppnå målet att göra tillståndsförfarandena smidigare. Företrädesförfarandena belastar förvaltningen. För att locka investeringar i omställningen till ren energi har en smidig behandling av tillstånd indirekt också en mer omfattande inverkan på miljöns tillstånd och på takten i utvecklingen mot koldioxidsnålhet. Därför betonar utskottet vikten av att tillräckliga resurser säkerställs för genomförandet av den omfattande regionförvaltningsreformen och främjandet av samservice. Utskottet framhåller slutligen att det är viktigt att följa upp regionförvaltningsreformen för att bedöma utfallet av de ovan behandlade aspekterna och att uppföljningen förutsätter en systematisk plan redan på förhand särskilt för miljöärendena, där de administrativa ändringarna är störst.

Utskottet noterar att ekonomiutskottet i sitt utlåtande (EkUU 21/2025 rd) lyfter fram att verksamheten vid den enhet för bevakning av allmänintresset som ska inrättas vid det nya tillstånds- och tillsynsverket måste bedömas särskilt med tanke på smidigheten i tillståndsprocesserna och förutsägbarheten i omvärlden. Också grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande (GrUU 17/2025 rd) att behörighetsbestämmelserna gällande enheten för bevakning av allmänintresset behöver förtydligas och preciseras i fråga om definitionen av ett annat vägande allmänt intresse. Dessa faktorer har stor betydelse för en smidig behandling av tillstånd och för beaktandet av miljöaspekter.

Miljöutskottet anser det vara viktigt att följa och bedöma vilka konsekvenser såväl regionförvaltningsreformen som regleringen av smidigare tillståndsförfaranden har samt hur lagstiftningen om ett enda serviceställe fungerar.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket

7 §. Tidsbundet företräde för vissa projekt för grön omställning. Utskottet preciserar formuleringen ”ska i den mån det är möjligt behandlas” i bestämmelsen till ”ska behandlas”. Tidsfristen är avsedd att vara bindande, så formuleringen bör motsvara syftet. Utskottet betonar att tidsfristen är en bakre gräns och att behandlingstiden alltid kan vara, och ofta också är, kortare.

9 §. Gemensam behandling av tillståndsansökningar. Utgångspunkten för den föreslagna lagen har varit att det inte föreslås några ändringar i de behöriga myndigheterna för tillstånden. Syftet med bestämmelserna i 9 § 3 mom. är att möjliggöra gemensam behandling i sådana marktäktsprojekt som förutsätter att den statliga tillståndsmyndigheten har behörighet i enlighet med miljöskyddslagstiftningen. Till denna del föreslås således ingen ändring i rättsläget. Utskottet föreslår en teknisk ändring i bestämmelsen genom vilken hänvisningen till marktäktslagen stryks. Syftet med ändringen är att förtydliga det som sägs ovan.

7. Lagen om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

3 §. Lagens tillämpningsområde och tillämpning av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Utskottet föreslår att ”komma överens” ersätts med en rätt att ta initiativ. Detta beskriver bättre bestämmelsens syfte, eftersom processledningen i alla situationer ligger hos myndigheten.

12. Lagen om ändring av 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna

12 §. Domförhet. Utskottet föreslår att 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna förtydligas bland annat med beaktande av att det i fortsättningen också föreskrivs om gemensam behandling enligt miljöskyddslagen och marktäktslagen i den lag som föreslås i lagförslag 1. Utskottet föreslår tekniska ändringar för att säkerställa att förvaltningsdomstolarna utan en särskild övergångsbestämmelse kan beakta de fall som avses i den nya lagen när sammansättningen bestäms. Vid förvaltningsdomstolarna behandlas nämligen ofta ärenden på vilka tidigare gällande lag ska tillämpas.

13. Lagen om ändring av 10 kap. 6 § i domstolslagen

6 §. Behörighetsvillkor för förvaltningsrättsdomare som är förtrogna med vattenärenden och miljöskyddsärenden. Utskottet föreslår på motsvarande sätt som ovan en teknisk ändring genom vilken fall enligt den nya lagen kan beaktas utan en särskild övergångsbestämmelse.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Miljöutskottets förslag till beslut:

Betänkande MiUB 8/2025 rd

Riksdagen godkänner lagförslag 2—6, 8—11 och 14 i proposition RP 41/2025 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1, 7, 12 och 13 i proposition RP 41/2025 rd med ändringar. (*Utskottets ändringsförslag*)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja och förenhetliga tillstånds- och ansökningsförfarandena i fråga om vissa projekt och verksamheter som påverkar miljön och som hör till Tillstånds- och tillsynsverkets behörighet, att stärka sakkunskapen och växelverkan vid behandlingen av miljöärenden samt att främja användningen av elektroniska ärendehanteringssystem.

2 §

Tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning

Denna lag tillämpas på behandlingen av miljöärenden som enligt miljöskyddslagen (527/2014), vattenlagen (587/2011), naturvårdslagen (9/2023) eller någon annan lag hör till Tillstånds- och tillsynsverkets behörighet, om inte något annat föreskrivs nedan i denna lag.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

3 §

Proaktiv styrning och samverkan

Tillstånds- och tillsynsverket styr för egen del helheten av bedömnings- och tillståndsförfaranden och anknytande utredningar som krävs för ett projekt eller en verksamhet vid behandlingen av miljöärenden.

Tillstånds- och tillsynsverket sörjer för de behövliga kontakter med den projektansvarige och myndigheterna som ärendet kräver, i syfte att säkerställa ett tillräckligt informationsutbyte och göra tillståndsförfarandena smidigare.

Tillstånds- och tillsynsverket kan också vid behov ordna ett samråd mellan sökanden och övriga parter och behöriga myndigheter.

4 §

Sakkunskap som krävs för behandlingen av ärenden

När Tillstånds- och tillsynsverket bereder och avgör miljöärenden som hör till dess uppgifter ska verket ha sådan tillräckligt omfattande juridisk, teknisk och naturvetenskaplig sakkunskap som ärendets art förutsätter.

2 kap.

Behandling av tillstånds- och ansökningsärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket

5 §

Elektronisk kommunikation

Ansökningar som gäller ett projekt eller en verksamhet ska lämnas in till Tillstånds- och tillsynsverket elektroniskt.

Om den som ansöker om tillstånd är en fysisk person, kan dock tillståndsansökan och dess bilagor lämnas in på papper. Den som ansöker om tillstånd ska på begäran av Tillstånds- och tillsynsverket även lämna in ansökningshandlingarna på papper, om det behövs för behandlingen av ärendet.

6 §

Uppskattning av handläggningstiden

Tillstånds- och tillsynsverket ska i samband med delgivningen av en tillståndsansökan ge en uppskattning av tidpunkten för meddelande av tillståndsbeslutet och publicera uppskattningen i datanätet. Tillstånds- och tillsynsverket ska vid behov uppdatera uppskattningen, om uppskattningen av handläggningstiden avsevärt ändras.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

Bestämmelser om uppskattning av handläggningstiden i ett samordningsförfarande finns i 18 §.

7 §

Tidsbundet företräde för vissa projekt för grön omställning

Vid behandlingen av tillståndsärenden enligt miljöskyddslagen och vattenlagen och av tillståndsärenden som avgörs i samband med sådana ärenden i gemensam behandling enligt 9 § i denna lag ska Tillstånds- och tillsynsverket fram till utgången av 2030 i förhållande till andra anhängiga tillståndsansökningar ge sådana tillståndsansökningar företräde som beaktar principen orsaka inte betydande skada som avses i artikel 17.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088. Sökanden ska i samband med ansökan lägga fram tillräcklig utredning om rätten till företräde. Tillståndsansökningar som ska ges företräde är ansökningar som gäller

- 1) energiproduktionsanläggningar som producerar energi med förnybar energi samt havsbaserade vindkraftverk och därtill hörande vattenhushållningsprojekt,
- 2) sådana projekt inom industrin som grundar sig på förnybar energi eller elektrifiering och ersätter användningen av fossila bränslen eller råvaror,
- 3) framställning och utnyttjande av väte, med undantag av framställning av väte från fossila bränslen,
- 4) avskiljning, utnyttjande och lagring av koldioxid,
- 5) ackumulatorfabriker samt tillverkning, tillvaratagande och återanvändning av ackumulatormaterial,
- 6) datacentraler där merparten av den spillvärme som produceras tas till vara,
- 7) kärnkraftverk.

Företräde ska också ges sådana tillståndsansökningar som gäller verksamhetshelheter, om behovet av tillstånd till väsentliga delar grundar sig på i 1 mom. avsedd verksamhet.

Om ett projekt som getts företräde inte längre uppfyller förutsättningarna enligt 1 mom., fortsätter behandlingen av ansökan i det ordinarie tillståndsförfarandet.

Tillståndsansökningar som avses i 1 mom. 1–7 punkten ska ~~i den mån det är möjligt~~ behandlas inom 12 månader räknat från offentliggörandet av kungörelsen om tillståndsansökan.

Närmare bestämmelser om innehållet i den utredning som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Företräde för projekt enligt vissa EU-rättsakter

Vid behandlingen av tillståndsärenden enligt miljöskyddslagen och vattenlagen och av tillståndsärenden som avgörs i samband med sådana ärenden vid gemensam behandling enligt 9 § i denna lag ska Tillstånds- och tillsynsverket ge tillståndsansökningar som gäller sådana kritiska råmaterial som avses i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU)

Betänkande MiUB 8/2025 rd

2019/1020, nedan *förordningen om kritiska råmaterial*, och sådana strategiska nettonollprojekt som avses i artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724, nedan *förordningen om nettonollindustrin*, företräde i förhållande till andra anhängiga tillståndsansökningar.

Om en i 1 mom. avsedd tillståndsansökan omfattas av tillämpningsområdet för företräde enligt 7 §, ska bestämmelserna i den paragrafen iakttas.

Sökanden ska sända den ansökan och det beslut om erkännande som strategiskt projekt som avses i artikel 7 i förordningen om kritiska råmaterial och i artikel 14 i förordningen om nettonollindustrin till kontaktpunktmyndigheten för kännedom.

Företräde ska också ges sådana tillståndsansökningar som gäller verksamhetshelheter, om behovet av tillstånd till väsentliga delar grundar sig på i 1 mom. avsedd verksamhet.

9 §

Gemensam behandling av tillståndsansökningar

Tillstånds- och tillsynsverket ska gemensamt behandla och genom samma beslut avgöra i miljöskyddslagen och vattenlagen avsedda tillståndsansökningar som avser samma verksamhet eller projekt, om detta inte av särskilda skäl ska anses onödigt. Dessutom ska en ansökan om undantag enligt 66 eller 83 § i naturvårdslagen som väsentligt anknyter till ett projekt eller en verksamhet som avses i miljöskyddslagen eller vattenlagen behandlas och avgöras i samma förfarande, om inte en separat behandling av ansökan är motiverad.

Om det vid behandlingen av ett enskilt tillståndsärende framgår att det för samma verksamhet eller projekt behövs något annat tillstånd som avses i 1 mom., ska sökanden inom en av Tillstånds- och tillsynsverket utsatt skälig tid lämna in de tillståndsansökningar som detta förutsätter, om inte något annat följer av 1 mom. I annat fall kan den tillståndsansökan som är anhängig lämnas utan prövning.

Vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. ska även tillämpas på gemensam behandling av en tillståndsansökan som gäller marktäkt eller behandling av marksubstanser och en miljötillståndsansökan som gäller samma projekt eller verksamhet, om Tillstånds- och tillsynsverket är behörig tillståndsmyndighet i enlighet med miljöskyddslagen ~~och marktäktslagen (555/1981)~~.

Behövliga undantag från de skyddsområdesbestämmelser som avses i 4 kap. 12 § i vattenlagen ska avgöras genom samma beslut som det anhängiga miljötillståndsärendet.

10 §

Förfarandet vid gemensam behandling

Tillståndsansökningar som undergår gemensam behandling enligt 9 § ska behandlas i ett förfarande enligt miljöskyddslagen. Om en tillståndsansökan enligt vattenlagen ingår i den gemensamma behandlingen, ska ärendena behandlas i ett förfarande enligt vattenlagen. På gemensam behandling ska dessutom tillämpas vad som föreskrivs om innehållet i tillståndsansökan och tillståndsbeslut i de lagar som nämns i 9 § eller med stöd av dem.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

11 §

Besvärsrätt i fråga om beslut som meddelats vid gemensam behandling

Besvärsrätten i fråga om beslut som meddelats vid gemensam behandling enligt 9 § bestäms enligt 191 § i miljöskyddslagen. Om ett beslut som meddelats vid gemensam behandling inte innehåller ett avgörande enligt miljöskyddslagen, ska 15 kap. 2 § i vattenlagen iakttas.

3 kap.

Avgörandet av ärenden

12 §

Sammansättning vid avgörande

Miljöskyddsärenden och vattenärenden som enligt miljöskyddslagen och vattenlagen hör till Tillstånds- och tillsynsverkets behörighet samt tillståndsärenden som avses i 9 § i denna lag avgörs på föredragning i en sammansättning med en eller två avgörare eller i en kollegial sammansättning.

I en sammansättning med en enda avgörare avgörs ärendet av avdelningschefen för miljöavdelningen vid Tillstånds- och tillsynsverket eller av någon annan tjänsteman vid avdelningen som avdelningschefen förordnat.

Sammansättningen vid avgörandet bestäms enligt den sakkunskap som ärendet kräver, med beaktande av vad som närmare föreskrivs om sakkunskap i 4 §. Om ärendets eller projektets art eller omfattning eller dess betydande miljökonsekvenser eller andra särskilda orsaker kräver det, ska ärendet avgöras i en kollegial sammansättning. Om det redan har bestämts att ett sådant ärende ska avgöras i en sammansättning med en eller två ledamöter, ska ärendet överföras för avgörande i en kollegial sammansättning. Om ledamöterna i en sammansättning med två ledamöter är oeniga om slutresultatet i ett ärende, ska ärendet överföras för avgörande i en kollegial sammansättning.

Avdelningschefen för miljöavdelningen vid Tillstånds- och tillsynsverket eller någon annan tjänsteman vid avdelningen som avdelningschefen har förordnat bestämmer sammansättningen vid avgörandet av ärendet och utser vid behov en ordförande för sammansättningen.

Avdelningschefen för miljöavdelningen vid Tillstånds- och tillsynsverket eller någon annan tjänsteman vid avdelningen som avdelningschefen har förordnat kan inte överta avgörandet av ett ärende som han eller hon har bestämt att ska avgöras i en annan sammansättning.

13 §

Omröstning

På omröstning tillämpas bestämmelserna i 85 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Betänkande MiUB 8/2025 rd

4 kap.

Kontaktpunktsmyndighet

14 §

Kontaktpunktsmyndighet

Tillstånds- och tillsynsverket är den kontaktpunktsmyndighet som avses i denna lag. Kontaktpunktsmyndigheten sörjer för de uppgifter i anslutning till tillståndsförfaranden och andra administrativa förfaranden som anges i de rättsakter som nämns i 2 och 3 mom.

Tillstånds- och tillsynsverket är den gemensamma kontaktpunkt som avses i artikel 9.1 i förordningen om kritiska råmaterial och i artikel 6.1 i förordningen om nettonollindustrin.

Tillstånds- och tillsynsverket är den kontaktpunkt som avses i artikel 16.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor i enlighet med lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi (1145/2020).

15 §

Uppföljning av tidsfristerna

Kontaktpunktsmyndigheten ska följa hur de tidsfrister för tillståndsförfarandet som anges i artikel 11 i förordningen om kritiska råmaterial och i artikel 9 och 16 i förordningen om nettonollindustrin iakttas.

Kontaktpunktsmyndigheten kan förlänga de ovannämnda tidsfristerna på de villkor som anges i artikel 11.4 i förordningen om kritiska råmaterial och i artikel 9.6 och 9.7 i förordningen om nettonollindustrin. Den behöriga myndigheten ska för kontaktpunktsmyndigheten lägga fram sitt förslag till förlängning av tidsfristen för behandlingen av ett tillståndsärende som ankommer på den behöriga myndigheten och ange motiveringar till förlängningen.

Den behöriga myndigheten ska underrätta kontaktpunktsmyndigheten när en ansökan som blivit anhängig hos den behöriga myndigheten är fullständig, eller meddela kontaktpunktsmyndigheten till vilka delar en ansökan som blivit anhängig hos den behöriga myndigheten ska kompletteras.

Den behöriga myndigheten ska se till att den elektroniska kontaktpunkten har uppdaterade uppgifter om behandlingsfasen för ett sådant tillståndsförfarande som avses i de förordningar som nämns i 1 mom. Den behöriga myndigheten ska underrätta kontaktpunktsmyndigheten om inledande av ett tillståndsärende och om delgivning till sökanden av ett beslut i ärendet, om sökanden inte sköter förfarandet i fråga via den elektroniska kontaktpunkten.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

5 kap.

Samordning av vissa tillståndsförfaranden

16 §

Tillståndsförfaranden som kan samordnas

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på det förfarande som ska iaktas vid behandlingen av sådana tillståndsansökningar som anges i denna paragraf och som omfattas av Tillstånds- och tillsynsverkets och Säkerhets- och kemikalieverkets behörighet.

Behandlingen av en tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen kan på sökandens begäran eller med sökandens samtycke på det sätt som föreskrivs nedan i detta kapitel samordnas med ansökningar om följande tillstånd som hör till Säkerhets- och kemikalieverkets behörighet:

1) malmletningstillstånd enligt 9 § i gruvlagen (621/2011) samt gruvtillstånd enligt 16 § och guldvaskningstillstånd enligt 22 § i den lagen,

2) tillstånd till omfattande industriell hantering och upplagring av en farlig kemikalie enligt 23 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2002) samt tillstånd för tillverkning och upplagring av explosiva varor enligt 58 § i den lagen.

Tillståndsansökningarna ska lämnas till myndigheterna via den elektroniska kontaktpunkten.

På sökandens begäran kan man avstå från sådan samordning som avses i 2 mom. innan tillståndsbesluten meddelas. Information om att man avstått från samordning ska lämnas elektroniskt på webbplatserna för de myndigheter som avses i 1 mom.

Vid behandlingen av ett tillståndsärende ska utöver detta kapitel även bestämmelserna i de lagar som nämns i 2 mom. iaktas.

17 §

Samordnande myndighet

Tillstånds- och tillsynsverket är samordnande myndighet i förfaranden enligt detta kapitel.

18 §

Uppskattning av handläggningstiden för ansökningar och överenskommelse om tidpunkten för meddelande av beslut

Tillstånds- och tillsynsverket ska i samarbete med Säkerhets- och kemikalieverket beräkna en målsatt handläggningstid för de tillståndsansökningar som ska samordnas och utifrån den ange en uppskattad tidpunkt för när besluten i tillståndsärendena kommer att meddelas.

När tillräckliga utredningar erhållits i de tillståndsärendena som ska behandlas vid samordning ska Tillstånds- och tillsynsverket och Säkerhets- och kemikalieverket komma överens om en målsatt tid när besluten ska meddelas.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

19 §

Komplettering av ansökan samt delgivning av och information om ansökan

Säkerhets- och kemikalieverket ska meddela Tillstånds- och tillsynsverket till vilka delar en tillståndsansökan som hör till Säkerhets- och kemikalieverkets behörighet ska kompletteras. Tillstånds- och tillsynsverket ska ge sökanden tillfälle att inom den tid som verket bestämmer komplettera ansökningar som anhängiggjorts.

Tillstånds- och tillsynsverket ska delge tillståndsansökningarna genom offentlig kungörelse. De handlingar som kungörs ska utöver vad som föreskrivs i 62 a § 3 mom. i förvaltningslagen (434/2003) också innehålla en sammanfattning av projektets innehåll och av tillståndsansökningarna. Information om kungörelsen ska offentliggöras på Tillstånds- och tillsynsverkets och Säkerhets- och kemikalieverkets webbplatser, där också kungörelsen och de handlingar som kungörs ska finnas tillgängliga så länge kungörelsetiden varar. Tillstånds- och tillsynsverket ska separat delge information om kungörelsen till de parter som saken särskilt berör.

Utöver vad som föreskrivs i 2 mom., ska 44 § i miljöskyddslagen tillämpas på information om och delgivning av tillståndsansökan.

20 §

Utlåtanden, anmärkningar och åsikter samt sökandens förklaring

Säkerhets- och kemikalieverket ska informera Tillstånds- och tillsynsverket om de utlåtanden som ska begäras om en tillståndsansökan som hör till Säkerhets- och kemikalieverkets behörighet. Tillstånds- och tillsynsverket ska begära att de som ger utlåtande lämnar in utlåtandena elektroniskt inom utsatt tid. Sådana anmärkningar och åsikter som avses i de lagar som nämns i 16 § 2 mom. ska lämnas till Tillstånds- och tillsynsverket.

Tillstånds- och tillsynsverket ska ge sökanden tillfälle att elektroniskt ge en förklaring med anledning av de utlåtanden, anmärkningar och åsikter som framförts med anledning av ansökan.

21 §

Meddelande och delgivning av ett tillståndsbeslut samt information om tillståndsbeslut

Tillstånds- och tillsynsverket och Säkerhets- och kemikalieverket meddelar sina beslut samtidigt. Myndigheterna ska vid behov samarbeta för att säkerställa att tillståndsbestämmelserna är förenliga med varandra.

Tillstånds- och tillsynsverket och Säkerhets- och kemikalieverket ska genom offentlig kungörelse delge sitt tillståndsbeslut med iakttagande av 62 a § i förvaltningslagen. Tillstånds- och tillsynsverket ska se till att tillståndsbesluten sänds och sörja för informationen om dem. Dessutom ska Tillstånds- och tillsynsverket se till att information om kungörelsen offentliggörs.

Utöver vad som föreskrivs i 2 mom. ska 85 § i miljöskyddslagen tillämpas på information om och delgivning av tillståndsbeslut.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

6 kap.

Särskilda bestämmelser

22 §

Rätt att få uppgifter

Den kontaktpunktmyndighet som avses i 14 § har trots sekretessbestämmelserna rätt att av de behöriga myndigheterna, i fråga om de tillståndsärenden som är under behandling eller som har behandlats vid den behöriga myndigheten och i fråga om andra administrativa förfaranden, få sådana uppgifter om den sökande, verksamheten eller projektet och behandlingsfasen som är nödvändiga för fullgörandet av kontaktpunktmyndighetens uppgifter enligt denna lag och de författningar som nämns i 14 §.

23 §

Samordningsavgift och tillståndsavgifter

På den avgift som tas ut för samordning enligt 5 kap. av behandlingen av tillstånd tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Bestämmelser i övrigt om de avgifter som tas ut för behandlingen av tillståndsansökningar finns i de lagar som nämns i 16 § 2 mom.

Närmare bestämmelser om den avgift som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Ändring i den avgift som med stöd av 16 § tas ut för behandlingen av ett ärende får sökas på samma sätt som ändring i huvudsaken.

24 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026. Lagens 7 § gäller till och med den 31 december 2030.

Genom denna lag upphävs

1) lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken (898/2009),

2) lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (764/2019).

Ett tillståndsärende som blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. I 7 och 8 § avsedda ansökningar som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängiga vid regionförvaltningsverket avgörs emellertid med iakttagande av denna lag.

Om fullföljdsdomstolen upphäver ett tillståndsbeslut på vilket de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas, och återförvisar ärendet för att behandlas på nytt i sin helhet, ska ärendet behandlas och avgöras i enlighet med denna lag.

2.

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i miljöskyddslagen (527/2014) 34 § 1 mom. 3 punkten, 44 § 4 mom., 44 a § 1 mom., 47 §, 85 § 4 mom., 175 § 3 mom., 196 § 3 mom. och 197 a §, av dem 34 § 1 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag xx/20xx, 44 § 4 mom., 44 a § 1 mom. och 85 § 4 mom. sådana de lyder i lag 765/2019, 47 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 504/2019, 175 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1166/2018 och 197 a § sådan den lyder i lag 1146/2022, som följer:

34 §

Behörig tillståndsmyndighet

Tillstånds- och tillsynsverket ska avgöra en ansökan om miljötillstånd, om

3) verksamheten utöver miljötillstånd kräver tillstånd enligt vattenlagen och på behandlingen av tillståndsansökningarna tillämpas 9 § i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket (/),

44 §

Delgivning av och information om tillståndsansökan

Om 5 kap. i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska utöver det som föreskrivs i 1 och 2 mom. i denna paragraf bestämmelserna i 19 § 2 mom. i den lagen iakttas.

44 a §

Hörande om tillståndsansökan och om en miljökonsekvensbeskrivning

Vid ett sådant hörande om en miljökonsekvensbeskrivning enligt 22 a § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning som ordnas i samband med hörande om en tillståndsansökan som gäller samma projekt, ska tillståndsmyndigheten iakttä 20 § i den lagen. Åsikter och utlåtanden om miljökonsekvensbeskrivningen samt anmärkningar och åsikter om tillståndsansökan ska

Betänkande MiUB 8/2025 rd

lämnas till tillståndsmyndigheten inom en i kungörelsen angiven tid som börjar den dag då kungörelsen offentliggörs och varar minst 45 och högst 60 dagar.

---

47 §

Gemensam behandling av vissa ansökningar

Bestämmelser om gemensam behandling av sådana tillståndsansökningar enligt denna lag, vattenlagen och 66 eller 83 § i naturvårdslagen som gäller samma verksamhet eller projekt eller som väsentligt anknyter till samma verksamhet eller projekt finns i 9 § i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket.

85 §

Delgivning av och information om tillståndsbeslut

Om 5 kap. i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska utöver denna paragraf bestämmelserna i 21 § 2 mom. i den lagen iakttas.

175 §

Åtgärder vid överträdelser eller försummelser

Om föreläggandet gäller tillståndspliktig verksamhet och tillståndsärendet ska undergå gemensam behandling enligt 9 § i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket, meddelas föreläggandet med iakttagande av vad som i 1 mom. i denna paragraf föreskrivs om förvaltningstvång. Om en tillståndsansökan enligt vattenlagen ingår i den gemensamma behandlingen, ska ärendet behandlas med iakttagande av 14 kap. i vattenlagen. Om föreläggandet endast gäller fullgörandet av en skyldighet som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den, ska det dock meddelas i enlighet med denna lag.

---

196 §

Hörande med anledning av besvär över ett beslut om miljötillstånd

---

På de beslut som meddelas vid gemensam behandling enligt 9 § i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket tillämpas i fråga om förfarandet vad som föreskrivs i 10 § i den lagen.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

197 a §

Skyndsamt behandling av vissa besvärssärenden

Ett ärende som gäller en sådan tillståndsansökan som avses i 7 och 8 § i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket ska vid fullföljdsdomstolen behandlas skyndsamt i förhållande till andra tillståndssärenden enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av lagen om miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporär ändring av miljöskyddslagen (1146/2022) 1 mom. i ikraftträdandebestämmelsen som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023 och gäller till och med den 31 december 2032.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i vattenlagen (587/2011) 11 kap. 2 § 1 mom., 11 a, 12 och 24 a § samt 15 kap. 4 a §, sådana de lyder, 11 kap. 2 § 1 mom., 11 a §, 12 § delvis ändrad och 15 kap. 4 a § i lag xx/20 xx, 11 kap. 24 a § i lag 766/2019 och 12 § delvis ändrad i lag 531/2014, som följer:

11 kap.

Ansökningsförfarande

2 §

Anhängiggörande av ett ansökningsärende

Ett ärende inleds hos Tillstånds- och tillsynsverket genom en ansökan. Den projektansvarige ska göra ansökan elektroniskt, men om sökanden är en fysisk person får denne lämna in ansökan på papper. Den projektansvarige ska på Tillstånds- och tillsynsverkets begäran lämna in ansökningshandlingarna på papper, om det behövs för behandlingen av ärendet.

---

11 a §

Hörande om tillståndsansökan och om en miljökonsekvensbeskrivning

Vid ett sådant hörande om en miljökonsekvensbeskrivning enligt 22 a § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning som ordnas i samband med hörande om en tillståndsansökan som gäller samma projekt, ska Tillstånds- och tillsynsverket iaktta 20 § i den lagen. Åsikter och utlåtanden om miljökonsekvensbeskrivningen samt anmärkningar och åsikter om tillståndsansökan ska lämnas till Tillstånds- och tillsynsverket minst 45 och högst 60 dagar efter ett datum som bestäms av Tillstånds- och tillsynsverket.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om hörande om en miljökonsekvensbeskrivning i samband med att det informeras om tillståndsansökan ska också tillämpas på hörande om sådan komplettering av en miljökonsekvensbeskrivning som avses i 27 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

12 §

Gemensam behandling av vissa ansökningar

Bestämmelser om gemensam behandling av tillståndsansökningar enligt denna lag, miljöskyddslagen eller 66 eller 83 § i naturvårdslagen som gäller samma verksamhet eller projekt eller som väsentligt anknyter till samma verksamhet eller projekt finns i 9 § i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket (/).

24 a §

Delgivning och information vid samordnat förfarande

Om 5 kap. i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska 19 och 21 § i den lagen iakttas i stället för 11 kap. 10 och 22 § i denna lag.

15 kap.

Sökande av ändring och verkställande av beslut

4 a §

Skyndsamt behandling av vissa besvärärenden

Ett ärende som gäller en sådan tillståndsansökan som avses i 7 och 8 § i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket ska vid fullföljdsdomstolen behandlas skyndsamt i förhållande till andra tillståndsärenden enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporär ändring av vattenlagen (1145/2022) 1 mom. i ikraftträdandebestämmelsen som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023 och gäller till och med den 31 december 2032.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av naturvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturvårdslagen (9/2023) 2 § 3 mom. samt 35 § 2–4 mom., av dem 35 § 2–4 mom. sådana de lyder i lag xx/20xx, och
fogas till lagen en ny 134 a §, som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Bestämmelser om gemensam behandling av en ansökan om tillstånd till undantag enligt 66 eller 83 § i denna lag finns i 9 § i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket (/).

Betänkande MiUB 8/2025 rd

35 §

Bedömning av projekt och planer

Den myndighet som beviljar tillståndet eller godkänner planen ska övervaka att den bedömning som avses i 1 mom. görs. Myndigheten ska begära utlåtande om bedömningen av den i vars besittning det område som ingår i nätverket Natura 2000 är. Dessutom ska utlåtande begäras av Tillstånds- och tillsynsverket, om inte verket självt är den myndighet som beviljar tillståndet eller godkänner planen.

Det utlåtande som avses i 2 mom. ska ges utan dröjsmål och senast inom tre månader från det att en begäran om utlåtande har kommit in till Tillstånds- och tillsynsverket.

Om ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning enligt 3 kap. i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) tillämpas på projektet, ska en bedömning enligt 1 mom. i denna paragraf göras i samband med det förfarandet. Bedömningen får dock av särskilda skäl genomföras separat från förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. I fråga om projekt för uppförande, uppgradering eller drift av en i 3 § 5 punkten i lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi (1145/2020) avsedd produktionsanläggning för förnybar energi eller av en anläggning som kombinerar olika förnybara energikällor eller av en värmepump och samlokaliserad energilagring eller projekt för anslutning av en sådan anläggning, en sådan värmepump eller sådan lagring till elnätet eller för integrering av förnybar energi i ett värme- och kylnät, ska bedömningen dock alltid göras i samband med förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Den kontaktmyndighet som avses i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ska i den motiverade slutsatsen enligt 23 § i den lagen ta in de i 2 mom. i denna paragraf avsedda utlåtandena av Tillstånds- och tillsynsverket och av den i vars besittning det område som ingår i nätverket Natura 2000 är.

134 a §

Sökande av ändring i ett ärende som avgörs vid gemensam behandling

Om ett beslut enligt 66 eller 83 § har meddelats vid gemensam behandling enligt 9 § i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket (/), söks ändring i beslutet i enlighet med 11 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett i 66 eller 83 § i den lag som ändras genom denna lag avsett ärende som gäller undantag och som blivit anhängigt före den 1 januari 2026 ska behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

7.

Lag

om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 12 §, 17 § 1 och 2 mom., 22 a § 2 mom., 27 § 1 mom., rubriken för 36 § samt punkt 7 underpunkt e i bilaga 1, av dem 17 § 1 mom. sådant det lyder i lag 556/2021, 17 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1408/2019, 22 a § 2 mom. och 27 § 1 mom. sådana de lyder i lag 768/2019 samt punkt 7 underpunkt e i bilaga 1 sådan underpunkten lyder i lag 126/2019, samt

fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 556/2021, ett nytt 4 mom., till 22 a §, sådan den lyder i lag 768/2019, ett nytt 3 och 4 mom. samt till 36 § nya 2—4 mom. som följer:

3 §

Lagens tillämpningsområde och tillämpning av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

---

Den projektansvarige ~~och kontaktmyndigheten kan på initiativ av den projektansvarige komma överens om~~ kan i ett initiativ till kontaktmyndigheten föreslå att inleda ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning ska inledas också utan ett i 3 mom. avsett beslut. I sådana fall ska en i 8 § avsedd förhandsöverläggning anordnas innan programmet för miljökonsekvensbedömning lämnas till kontaktmyndigheten. Vid behov kan kontaktmyndigheten vid förhandsöverläggningen hänvisa projektet till det beslutsförfarande som avses i 3 mom.

12 §

Uppgifter som krävs av den projektansvarige

För det beslutsfattande som avses i 11 § ska den projektansvarige lämna in en beskrivning av projektet och de betydande miljökonsekvenser projektet kan antas medföra till den behöriga myndigheten. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas till myndigheten utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Hörande om programmet för miljökonsekvensbedömning

Kontaktmyndigheten ska se till att behövliga utlåtanden begärs och det ges möjlighet att framföra åsikter om programmet för miljökonsekvensbedömning. Kontaktmyndigheten ska begära utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning av kommunerna inom projektets influ-

Betänkande MiUB 8/2025 rd

ensområde, av landskapsförbunden och av andra myndigheter som sannolikt berörs av ärendet, inklusive tillståndsmyndigheten för projektet. Om Tillstånds- och tillsynsverket är både kontaktmyndighet och tillståndsmyndighet för ett projekt, ska det inte begäras något separat utlåtande av Tillstånds- och tillsynsverket såsom tillståndsmyndighet.

Kontaktmyndigheten ska utan obefogat dröjsmål delge programmet för miljökonsekvensbedömning genom offentlig kungörelse. Bestämmelser om offentlig kungörelse finns i förvaltningslagen. På innehållet i kungörelsen tillämpas, i stället för 62 a § 3 mom. i förvaltningslagen, denna paragraf. Kungörelsen ska innehålla tillräckliga uppgifter om projektet och där ska uppges hur information kan fås om projektet, dess miljökonsekvenser och bedömningen av dem samt hur åsikter i fråga om dem kan framföras. Närmare bestämmelser om innehållet i kungörelsen utfärdas genom förordning av statsrådet. I kungörelsen ska det dessutom nämnas var och till vilken tidpunkt handlingen finns tillgänglig samt den tidpunkt då handlingen har publicerats på myndighetens webbplats. De uppgifter om den projektansvariges namn och om projektets lokalisering som betraktas som personuppgifter och som har publicerats i kungörelsen och i de kungjorda handlingarna på myndighetens webbplats ska med avvikelse från 62 b § i förvaltningslagen tas bort från webbplatsen när den tid för tillgänglighållande av kontaktmyndighetens motiverade slutsats som avses i 23 § 3 mom. i denna lag löper ut.

---

22 a §

Samordning av ett förfarande för miljökonsekvensbedömning och ett tillståndsförfarande

---

Om ett förfarande för miljökonsekvensbedömning för ett projekt och en sådan tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen (527/2014), vattenlagen (587/2011) eller marktäktslagen (555/1981) som ska avgöras av Tillstånds- och tillsynsverket är anhängiga samtidigt kan hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen ordnas i samband med tillståndsförfarandet. Den projektansvarige kan på det sätt som avses i 5 § i denna lag lägga fram ett initiativ om detta till kontaktmyndigheten innan förfarandet för miljökonsekvensbedömning inleds.

Bestämmelser om hörande om en tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen och om en miljökonsekvensbeskrivning som gäller samma projekt finns i 44 a § i miljöskyddslagen. Bestämmelser om hörande om en tillståndsansökan enligt vattenlagen och om en miljökonsekvensbeskrivning som gäller samma projekt finns i 11 kap. 11 a § i vattenlagen.

I de fall som avses i 2 mom. ska en i 8 § avsedd förhandsöverläggning anordnas före hörandet.

27 §

Uppdatering av den motiverade slutsatsen

Tillståndsmyndigheten ska försäkra sig om att den motiverade slutsatsen är aktuell när tillståndsärendet avgörs. Kontaktmyndigheten ska på tillståndsmyndighetens begäran framföra sin åsikt om huruvida den motiverade slutsats som kontaktmyndigheten har sammanställt är aktuell och vid behov specificera till vilka delar den inte längre är det och till vilka delar miljökonsekvensbeskrivningen måste kompletteras för att den motiverade slutsatsen ska kunna uppdateras. Vid kompletteringen av en miljökonsekvensbeskrivning iakttas bestämmelserna i 20 § om höran-

Betänkande MiUB 8/2025 rd

de om miljökonsekvensbeskrivningen. Hörande om kompletteringen av miljökonsekvensbeskrivningen kan ordnas i samband med tillståndsförfarandet enligt miljöskyddslagen eller vattenlagen med iakttagande av 44 a § i miljöskyddslagen och 11 kap. 11 a § i vattenlagen. Kontaktmyndigheten ger därefter sin uppdaterade motiverade slutsats i enlighet med 23 § i denna lag.

---

36 §

Undantag från tillämpning av förfarandet vid konsekvensbedömning

---

Utöver i de fall som avses i 1 mom. kan statsrådets allmänna sammanträde i undantagsfall besluta att förfarandet vid miljökonsekvensbedömning inte ska tillämpas på ett enskilt projekt, om det på grund av projektets brådskande karaktär skulle vara omöjligt att genomföra förfarandet utan att äventyra projektets syfte. I sådana fall ska det ses till att ett tillståndsförfarande tillämpas på projektet och att projektets miljökonsekvenser bedöms på något annat sätt innan tillstånd beviljas.

Ett beslut om undantag ska delges genom offentlig kungörelse. Bestämmelser om offentlig kungörelse finns i 62 a § i förvaltningslagen. Beslutet ska dessutom delges Europeiska kommissionen innan tillstånd för projektet beviljas.

Ett i 2 mom. avsett undantag kan inte beviljas för ett projekt på vilket bestämmelserna om gränsöverskridande miljökonsekvenser enligt 5 kap. tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På projekt beträffande vilka information om programmet för miljökonsekvensbedömning före lagens ikraftträdande har givits genom kungörelse enligt 17 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) eller 8 a § i den upphävda lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994) eller beträffande vilka ett beslut om tillämpning av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning i enskilda fall har fattats enligt 13 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning eller 6 § i den upphävda lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Också på projekt i fråga om vilka planerna för miljökonsekvensbedömning har kungjorts i samband med planläggningen enligt 9 § i lagen om områdesanvändning (132/1999) tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

På projekt i fråga om vilka information om ansökan om tillstånd har givits offentligt eller parterna hörts enligt lagen om områdesanvändning, vattenlagen (587/2011), miljöskyddslagen (527/2014), marktäktslagen (555/1981), bygglagen (751/2023), gruvlagen (621/2011), lagen om trafiksystem och landsvägar (503/2005), lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977), lagen om inlösningsstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön (768/2004), banlagen (110/2007), kärnenergilagen (990/1987) eller lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) eller för genomförandet av vilka tillstånd före denna lags ikraftträdande har beviljats enligt lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004) eller luftfartslagen (864/2014) tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

Betänkande MiUB 8/2025 rd

Projektförteckning

----- 7)
energiproduktion

-----e)
vindkraftverksprojekt där de enskilda kraftverken är minst fem till antalet eller projektets totala kapacitet är minst 45 megawatt,

8.

Lag

om upphävande av 4 c § i marktäktslagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i marktäktslagen (555/1981) 4 c §, sådan den lyder i lag 769/2019.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om upphävande av 81 § i bygglagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i bygglagen (751/2023) 81 §.

2 §

Denna lag träder i kraft den 202 .

10.

Lag

om ändring av gruvlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gruvlagen (621/2011) 40 § 5 mom., 57 § 3 mom. och 58 § 9 mom., sådana de lyder i lag 771/2019, som följer:

40 §

Information om tillståndsansökan

Om bestämmelserna om samordning av vissa tillståndsförfaranden i 5 kap. i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket (/) tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan, ska 19 § 2 och 3 mom. i den lagen iakttas i stället för 1–3 mom. i denna paragraf.

---

57 §

Meddelande av tillståndsbeslut

Om bestämmelserna om samordning av vissa tillståndsförfaranden i 5 kap. i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket tillämpas på ett tillståndsbeslut, ska 21 § i den lagen iakttas i stället för 1 och 2 mom. i denna paragraf.

---

58 §

Information om tillståndsbeslut

Om bestämmelserna om samordning av vissa tillståndsförfaranden i 5 kap. i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket tillämpas på ett tillståndsbeslut, ska 21 § 2 och 3 mom. i den lagen iakttas. Dessutom ska 3–5, 7 och 8 mom. i denna paragraf iakttas.

Betänkande MiUB 8/2025 rd

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

11.

Lag

om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) 104 e § och 104 f § 3 mom., sådana de lyder, 104 e § i lag 772/2019 och 104 f § 3 mom. i lag 1231/2021, som följer:

104 e §

Delgivning av tillståndsansökan vid samordnat förfarande

Om bestämmelserna om samordning av vissa tillståndsförfaranden i 5 kap. i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket (/) tillämpas på behandlingen av en tillståndsansökan som gäller omfattande industriell hantering och upplagring av en farlig kemikalie eller tillverkning och upplagring av explosiva varor, ska utöver det som föreskrivs i 104 b § 2–4 mom. i denna lag, 19 § 2 och 3 mom. i den förstnämnda lagen iakttas.

104 f §

Delgivning av tillståndsbeslut

Om bestämmelserna om samordning av vissa tillståndsförfaranden i 5 kap. i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket tillämpas på ett tillståndsbeslut, ska utöver det som föreskrivs i 1 och 2 mom. i denna paragraf, bestämmelserna i 21 § 2 och 3 mom. i den lagen iakttas.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

12.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 12 § 2 mom., sådant det lyder i lag 775/
2019, som följer:

12 §

Domförhet

Vid behandlingen av ärenden enligt vattenlagen (587/2022) och miljöskyddslagen (527/2014), ~~samt~~ ärenden som avgjorts vid gemensam behandling enligt lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket (/); ~~samt ärenden som avgjorts vid gemensam behandling enligt~~ miljöskyddslagen eller marktäktslagen (555/1981) ska i sammansättningen med tre ledamöter ingå två lagfarna ledamöter och en ledamot som är förtrogen med det naturvetenskapliga eller tekniska området och vid behandlingen av ärenden som avses i 7 § i denna lag två lagfarna ledamöter och en sakkunnigledamot. Om en fråga som ska avgöras i ett ärende på grund av sin natur kräver det, kan förvaltningsdomstolen avgöra ärendet även i en sammansättning med fyra ledamöter. I en sammansättning med fyra ledamöter ska i ärenden som avses i detta moment ingå minst två lagfarna ledamöter och i ärenden som avses i den paragrafen tre lagfarna ledamöter. Ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen, ~~och~~ ärenden som ~~ska avgöras~~ avgjorts vid gemensam behandling enligt lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket; ~~samt ärenden som ska avgöras vid gemensam behandling enligt~~ miljöskyddslagen eller marktäktslagen kan avgöras i en utökad sammansättning, om ärendet på grund av sin särskilda natur eller omfattning kräver det. I sammansättningen ingår då utöver ordföranden ett behövt antal ledamöter som är förtrogna med det naturvetenskapliga eller tekniska området och lika många lagfarna ledamöter. Ordföranden ska alltid vara en lagfaren ledamot.

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av 10 kap. 6 § i domstolslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i domstolslagen (673/2016) 10 kap. 6 §, sådan den lyder i lag 774/2019, som följer:

6 §

Behörighetsvillkor för förvaltningsrättsdomare som är förtrogna med vattenärenden och miljöskyddsärenden

Behörighetsvillkor för ledamöter som deltar i behandlingen av ärenden ~~som avgjorts vid ett förfarande~~ enligt vattenlagen (587/2011) och miljöskyddslagen (527/2014), ~~ärenden som avgjorts~~ ~~samt~~ vid gemensam behandling enligt lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket (/); ~~samt ärenden som avgjorts vid gemensam behandling enligt miljöskyddslagen eller marktäktslagen (555/1981) är, när det inte är fråga om lagfarna ledamöter, lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska eller naturvetenskapliga området. Dessutom förutsätts att de är förtrogna med uppgifter som hör till området för den lagstiftning som ska tillämpas.~~

Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006) 11 § 1 mom., sådant det lyder i lag 773/2019, som följer:

Betänkande MiUB 8/2025 rd

11 §

Vid högsta förvaltningsdomstolen deltar två miljöskunnigråd i behandlingen av ett sådant mål eller ärende som har avgjorts vid ett förfarande enligt vattenlagen (587/2011), miljöskyddslagen (527/2014), lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004), den upphävda vattenlagen (264/1961) eller den upphävda miljöskyddslagen (86/2000). Detsamma gäller också vissa ärenden som har avgjorts vid gemensam behandling enligt 9 § i lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket (/). Miljöskunnigråden deltar även i behandlingen av motsvarande mål och ärenden som gäller miljöskydd och vattenfrågor med avseende på Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 5.6.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Mikkonen gröna
vice ordförande Pinja Perholehto sd
medlem Pauli Aalto-Setälä saml
medlem Marko Asell sd
medlem Noora Fagerström saml
medlem Petri Huru saf
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Vesa Kallio cent
medlem Mai Kivelä vänst
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Jorma Piisinen saf
medlem Merja Rasinkangas saf
medlem Tere Sammallahti saml
medlem Sara Seppänen saf
medlem Saara-Sofia Sirén saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.

Betänkande MiUB 8/2025 rd Reservation

Reservation

Motivering

Propositionen med förslag till ändringar i behandlingen av tillstånds- och miljöärenden är på ett allmänt plan mycket välkommen. Principen om ett enda serviceställe behövs. Att göra tillståndsprocesserna smidigare är ett viktigt mål för åtgärder som ska påskynda energiomställningen. Men en hållbar energiomställning bör inte göras på ett sätt som försvagar den biologiska mångfalden, och tyvärr är risken uppenbar just för detta i propositionen.

I propositionen betonas framför allt verksamhetsutövarnas, dvs. projektägarnas, perspektiv. Miljö- och naturskyddet riskerar att bli relativt sekundärt i förhållande till påskyndandet av tillståndsprocesserna.

Det största problemet och försämringen i propositionen är att miljökonsekvensbeskrivningen tidsmässigt sammanfaller med tillståndsansökan. Detta försvagar i betydande grad miljökonsekvensbedömningen och dess genomslag. Med tanke på miljöskyddet anser vi också att det är problematiskt att möjligheten att få undantag från förfarandet vid miljökonsekvensbedömning utvidgas betydligt. Dessutom anser vi att sammansättningarna för avgöranden i tillståndsärenden bör preciseras så att en sammansättning med bara en person utesluts för att säkerställa tillräcklig sakkunskap och kompetens för alla avgöranden.

Vi anser också att det är problematiskt att gruvtillstånd inte har tagits med i tillståndsförfarandet med ett enda serviceställe, utan att det i fråga om gruvorna kvarstår separata behandlingar av gruvtillstånd som beviljats av Säkerhets- och kemikalieverket och miljötillstånd som beviljats av det nya tillstånds- och tillsynsverket. Detta är inte bra i fråga om verksamhetsutövaren eller beaktandet av miljöaspekter. Riksdagen förutsatte i sitt svar (RSv 295/2022 rd) på ändringen av gruvlagen att samordningen av gruvtillstånd och miljötillstånd främjas. Samordningen av tillståndsförfaranden bör trygga en process som är snabb, smidig och förutsägbar utan att den äventyrar miljömålen. Detta borde ha genomförts i samband med regionförvaltningsreformen och principen om ett enda serviceställe.

En viktig brist i propositionen är enligt vår mening också dess bristfälliga syn på hur stora ändringar i tillståndsförfarandena påverkar tillståndsmyndighetens resursbehov. Som flera sakkunniga har påpekat i sina yttranden till utskottet bildar resursbristen redan nu ibland flaskhalsar i tillståndsbehandlingen och ändringarna kräver särskilda tilläggsresurser för att fylla sina syften. I och med EU-lagstiftningen har det redan fastställts ett företrädesförfarande för många projekt, så det finns skäl att överväga att utvidga det ytterligare nationellt. Vi anser det inte motiverat att nationellt utvidga förfarandet till sådana projekt som inte entydigt ersätter fossil energi eller inte gör det tillräckligt snabbt. En viktig förutsättning för smidigare tillståndsprocesser är dessutom långsiktig prognostisering och proaktiv styrning. Utan tilläggsresurser kan målet att göra tillståndsprocesserna smidigare inte nås.

Detaljmotivering

Betänkande MiUB 8/2025 rd Reservation

1. Lagen om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket

7 §. Tidsbundet företräde för vissa projekt för grön omställning

I propositionen ingår ett nytt förslag att det tidsbundna företrädet för projekt för grön omställning också ska beviljas kärnkraftverk och datacentraler där största delen av spillvärmen utnyttjas. Vi anser att detta är problematiskt. Det är inte motiverat att datacentraler och all kärnkraft inkluderas i företrädet. Datacentraler där spillvärme kan utnyttjas ska inte automatiskt räknas med i den gröna omställningen. Att spillvärme utnyttjas betyder inte att den utnyttjas på ett miljömässigt hållbart sätt. När det gäller kärnkraften är det problematiskt att kärnkraften visserligen kan vara en del av en lösning för att minska de fossila bränslena, men i synnerhet stora kärnkraftsprojekt kan rentav vara störande för utvecklingen av förnybar energi och därför bör de uteslutas. Stora kärnkraftsprojekt är ofta så tidskrävande att de inte i tillräcklig utsträckning sammanfaller med den brådskande tidsplanen för att minska utsläppen.

12 § Sammansättning vid avgörande

Enligt propositionen avgörs tillståndsärenden som hör till Tillstånds- och tillsynsverkets behörighet på föredragning i en sammansättning med en eller två domare eller i en kollegial sammansättning. I en sammansättning med en enda avgörare avgörs ärendet av avdelningschefen för miljöavdelningen vid Tillstånds- och tillsynsverket eller av någon annan tjänsteman vid avdelningen som avdelningschefen förordnat.

För att säkerställa tillräcklig och tillräckligt omfattande naturvetenskaplig och juridisk kompetens bör besluten fattas i en sammansättning med fler än en person. På så sätt säkerställs att man också i den sammansättning som fattar beslutet i stor utsträckning kan utnyttja all den sakkunskap som behövs vid varje behandling.

7. Lagen om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

22 a § Samordning av ett förfarande för miljökonsekvensbedömning och ett tillståndsförfarande

Enligt propositionen ska miljökonsekvensbeskrivningen och hörandet som gäller tillståndsansökan göras samtidigt. Detta är en allvarligt problematisk utgångspunkt med tanke på hela miljökonsekvensbedömningens funktion.

Om hörandet samtidigt ska gälla miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsansökan riskerar det att leda till att miljökonsekvensbedömningen inte i tillräcklig utsträckning styr de val som görs i projektet. Då kan ett alternativ som miljömässigt är onödigt skadligt och inte optimalt godkännas i tillståndsförfarandet och därmed väljas.

Miljökonsekvensbedömningen avslutas inte med beskrivningen utan först efter de höranden som genomförts efter den och de slutsatser som dragits av hörandena. Om det genom utfrågningar och slutsatser framkommer ny information som påverkar sättet att genomföra och avgörandet av projektet, har det i tillståndsansökan dock redan samtidigt föreslagits att ett sätt att genomföra pro-

Betänkande MiUB 8/2025 rd Reservation

jektet ska väljas och de slutsatser som fåtts genom förfarandet för miljökonsekvensbedömning hinner således inte längre påverka valet av sätt att genomföra projektet.

Det är tämligen vanligt att man genom att höra och dra slutsatser inom MKB-förfarandet får sådan tilläggsinformation utifrån vilken genomförandealternativen för projekten ännu ändras. Ändringen minskar alltså avsevärt MKB-förfarandets genomslag. På så sätt uppstår det en medveten risk för att den ändring som föreslås i propositionen leder till att nivån på miljöskyddet försämras.

Ändringen försämrar också möjligheterna att delta. I det förfarande som föreslås i propositionen bör medborgarna och organisationerna kunna sätta sig in i mycket mer omfattande material, medan ärendena tidigare har behandlats separat. Det ökar arbetsbördan och försvårar därmed deltagandet i hörandena.

Under remissbehandlingen av propositionen föreslogs en alternativ formulering där gemensam behandling reserverats endast för ändringar i befintliga projekt, såsom utvidgning av en fabrik som redan byggts eller är under byggnad. Denna avgränsning fick brett understöd under remissbehandlingen och också många av utskottets remissinstanser har understött en avgränsning till endast ändringsprojekt.

En avgränsning till ändringsprojekt skulle avsevärt begränsa problemen med gemensam behandling.

36 § Undantag från tillämpning av förfarandet vid konsekvensbedömning

I propositionen utvidgas möjligheten att avvika från förfarandet vid miljökonsekvensbedömning så att statsrådet kan besluta att inte tillämpa bedömningsförfarandet på ett enskilt projekt när tillämpningen av bedömningsförfarandet på grund av projektets brådskande natur inverkar menligt på projektets syfte. Denna utvidgning är omfattande och oklar, vilket är både miljömässigt problematiskt och kan försätta projekten i en ojämlik ställning.

Med kriterier enligt propositionen kan man då försöka framställa ett mycket stort antal projekt som sådana att MKB-förfarandet äventyrar genomförandet av dem i brådskande ordning. Därför bör det inte föreskrivas om en omfattande möjlighet till undantag i enlighet med propositionen.

En tydligare lösning vore att som villkor lägga till ett viktigt allmänt intresse, vilket miljöministeriet har föreslagit i sitt bemötande till utskottet.

Förslag

Vi föreslår

*att riksdagen godkänner lagförslagen enligt betänkandet, men 7 och 12 § i lagförslag 1 samt 22 och 36 § i lagförslag 7 med ändringar, (**Reservationens ändringsförslag**)*

*att riksdagen godkänner två uttalanden. (**Reservationens förslag till uttalanden**)*

Betänkande MiUB 8/2025 rd Reservation

Reservationens ändringsförslag

Lagförslag 1

7§

Tidsbundet företräde för vissa projekt för grön omställning

Vid behandlingen av tillståndsärenden enligt miljöskyddslagen och vattenlagen och av tillståndsärenden som avgörs i samband med sådana ärenden i gemensam behandling enligt 9 § i denna lag ska Tillstånds- och tillsynsverket fram till utgången av 2030 i förhållande till andra anhängiga tillståndsansökningar ge sådana tillståndsansökningar företräde som beaktar principen orsaka inte betydande skada som avses i artikel 17.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088. Sökanden ska i samband med ansökan lägga fram tillräcklig utredning om rätten till företräde. Tillståndsansökningar som ska ges företräde är ansökningar som gäller

- 1) energiproduktionsanläggningar som producerar energi med förnybar energi samt havsbaserade vindkraftverk och därtill hörande vattenhushållningsprojekt,
- 2) sådana projekt inom industrin som grundar sig på förnybar energi eller elektrifiering och ersätter användningen av fossila bränslen eller råvaror,
- 3) framställning och utnyttjande av väte, med undantag av framställning av väte från fossila bränslen,
- 4) avskiljning, utnyttjande och lagring av koldioxid,
- 5) ackumulatorfabriker samt tillverkning, tillvaratagande och återanvändning av ackumulatormaterial,

~~6) datacentraler där merparten av den spillvärme som produceras tas till vara;~~

6) småskaliga modulära reaktorer.

(2 och 3 mom. som i MiUB)

Tillståndsansökningar som avses i 1 mom. 1–6 punkten ska behandlas inom 12 månader räknat från offentliggörandet av kungörelsen om tillståndsansökan.

(5 mom. som i MiUB)

12 §

Sammansättning vid avgörande

Miljöskyddsärenden och vattenärenden som enligt miljöskyddslagen och vattenlagen hör till Tillstånds- och tillsynsverkets behörighet samt tillståndsärenden som avses i 9 § i denna lag avgörs på föredragning i en sammansättning med ~~en eller~~ två avgörare eller i en kollegial sammansättning.

~~I en sammansättning med en enda avgörare avgörs ärendet av avdelningschefen för miljöavdelningen vid Tillstånds- och tillsynsverket eller av någon annan tjänsteman vid avdelningen som avdelningschefen förordnat.~~

Sammansättningen vid avgörandet bestäms enligt den sakkunskap som ärendet kräver, med beaktande av vad som närmare föreskrivs om sakkunskap i 4 §. Om ärendets eller projektets art

Betänkande MiUB 8/2025 rd Reservation

eller omfattning eller dess betydande miljökonsekvenser eller andra särskilda orsaker kräver det, ska ärendet avgöras i en kollegial sammansättning. Om det redan har bestämts att ett sådant ärende ska avgöras i en sammansättning med ~~en eller~~ två ledamöter, ska ärendet överföras för avgörande i en kollegial sammansättning. Om ledamöterna i en sammansättning med två ledamöter är oeniga om slutresultatet i ett ärende, ska ärendet överföras för avgörande i en kollegial sammansättning.

(4 och 5 mom. som i MiUB)

Lagförslag 7

22 a §

Samordning av ett förfarande för miljökonsekvensbedömning och ett tillståndsförfarande

---

Om ett förfarande för miljökonsekvensbedömning för **en ändring av ett befintligt** projekt och en sådan tillståndsansökan enligt miljöskyddslagen (527/2014), vattenlagen (587/2011) eller marktäcktlagen (555/1981) som ska avgöras av Tillstånds- och tillsynsverket är anhängiga samtidigt kan hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen ordnas i samband med tillståndsförfarandet. Den projektansvarige kan på det sätt som avses i 5 § i denna lag lägga fram ett initiativ om detta till kontaktmyndigheten innan förfarandet för miljökonsekvensbedömning inleds.

(3 och 4 mom. som i MiUB)

36 §

Undantag från tillämpning av förfarandet vid konsekvensbedömning

---

Utöver i de fall som avses i 1 mom. kan statsrådets allmänna sammanträde i undantagsfall **och av ett med tanke på det allmänna intresset vägande skäl** besluta att förfarandet vid miljökonsekvensbedömning inte ska tillämpas på ett enskilt projekt, om det på grund av projektets brådskande karaktär skulle vara omöjligt att genomföra förfarandet utan att äventyra projektets syfte. I sådana fall ska det ses till att ett tillståndsförfarande tillämpas på projektet och att projektets miljökonsekvenser bedöms på något annat sätt innan tillstånd beviljas.

(3 och 4 mom. som i MiUB)

(Ikraftträdandebestämmelsen som i MiUB)

Reservationens förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart bedömer om Tillstånds- och tillsynsverket har tillräckliga resurser och att regeringen anvisar verket de tilläggsresurser som krävs för att göra tillståndsprocesserna smidigare.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en proposition till riksdagen genom vilken också Säkerhets- och kemikalieverket blir en del av Tillstånds- och tillsynsverket så att

Betänkande MiUB 8/2025 rd
Reservation

*också gruv- och miljöärenden som hör till Säkerhets- och kemikalieverket i lagstifningen
ingår i principen om ett enda serviceställe.*

Helsingfors 5.6.2025

Krista Mikkonen gröna
Mai Kivelä vänst